

Mai Világ

Független politikai napilap



Szerkesztőség és kiadóhivatal
Cluj-Str. Iuliu Maniu 8
Telefon: 6-30.

Knickerbocker

Amerikai újságíró együtt indult Rischéssel az Óceán fölé. Lapjától azt a megbízást kapta, hogy írjon tudósítást az első repülőútról, amely Európából Amerikába tart és mi sem természetesebb, mint hogy Knickerbocker a lehető legpontosabb riportot kívánta küldeni és ezért felült maga is a pilóták mellé. Az amerikai lapotke lehetővé tette munkatársa számára, hogy a mérhetetlen Óceán fölé kerüljön s akként legyen tanuja a világtörténelmi eseménynek, hogy részese is legyen egyben. Mert az igazi újságnak életető eleme sem más, mint maga az emberi élet, amelyet nem lehet kívülről nézni, csak benső részesévé válni, megosztani és vállalni teljes kockázatait az ügynek, amelyről az újság be akar számolni, beszámolásával irányítólag eldöntve a társadalom lépéseit.

Knickerbockernek egyelőre nem adatott meg, hogy hazáérjen a felhők felett Amerikába és elmondja mindnyájunknak azt, amit a pilóták élnek ugyan, de elmondani nem tudnak: mit jelentett számára, mint a társadalom önkéntes követe számára, a heroikus ut, a halálos bukás lehetőségének vállalása s mit tud üzeni arról a feladatról a más kerestül a jövődönék. A Knickerbocker példamutatása azonban így sem veszít jelentőségéből és kell, hogy olvasók és újságírók egyaránt ráfigyeljenek az ő vállalkozásának tanulságaira.

Az amerikai újság, amely Knickerbockert a légi utra elküldte, talán csak egy világszenzációval akarta növelni a maga népszerűségét, de sokkal többet tett ennél. Világosan utalt rá, hogy az újság nem lehet elkülönült élet, hanem szervesen együtt él annak a társadalomnak az életével, amelynek mindennapi regisztrálója és ezzel befolyásolója. Nem foghatja fel az újság sem az életet valami mesének, amelyről ő naponta regét mond az olvasóknak. Vállalnia kell, egyetlen lehetséges életként kell vállaltania azt az ügyet, amelynek ígért hirdeti, élnie és buknia kell az ügygel együtt, amelyért létrejött, amelynek papjává önmagát felkente.

Mert szomorú volna, ha ugyanaz a száj fujna ma hideget, amely tegnap melegeftuvott. Ha a nyomtatott szavak csak arra volnának jók, hogy tetszés szerint váltakozzanak. Ha mind egy volna a tollnak, hogy mit ír le. Ha külön volna a betű és külön az az eszme, amelyet kifejez. Ha nem lehetne hinni: az újság össze van forrva szervesen az ügygel, amelyet leír, bírál és előidéző, amelynek tanuja és szereplője egyben.

Knickerbocker kollégánk példát mutatott. De Knickerbocker kollégánk messze van és a mi óceánunk még fellegetesebb, sötétebb és szomorubb, mint az, amelyet egyelőre még neki sem sikerült átrepülnie.

Felrobbantották a Sacco-Vanzetti-pör esküdtjének házát

A család valamennyi tagja megsebesült

(BOSTON, augusztus 17. Saját táv.) A kivégzés időpontjának közeledtével teljes erővel robbannak ki ismét a szenvedélyek a két elítélt olasz anarchista körül. Tüntetés, rombolás tartja izgalomban egész Amerika népét.

A tüntetések tegnap Maot Miltonban nagyon sajnálatos eseményhez vezettek. A kis városkában lakik Mac Hardy, aki hat év előtt egyik esküdtje volt a Sacco-Vanzetti-pörnek. Ma éjjel ismeretlen tettesek levegőbe röpítették a házát. A család valamennyi tagja súlyosan megsérült.

Egy óra Mihály királynál

(Sinaia, aug. 17.) Vasárnap délután a nagy kiadóvállalatok és fényképészek 15 vezető képviselője érkezett Sinaia-ba, a „Peles” kastélyba. Jakobi ezredes a szolgálattevő királyi hadsegéd fogadta őket a közléssel:

— Öfelsége féltizenkét órakor hajlandó Önöket fogadni.

A fényképező gépek kora reggel csattogni kezdenek. A király kíséretével templomba ment. Néhány lencse Miklós herceg felé irányult, aki egy modern tüzeltőgép bemutatásán jelent meg.

11 órakor a fényképészek csoportja feláll a „Peles” kastély bejáratánál, a balszárnynon, amely kedvenc terraszra volt Károly királynak. A virágok között gyorsan fényképező ateliert rögtönöznek. Egy asztal lesz az állvány és fehér vászon lesz a reflektor.

Megjelenik a király

Féltizenkét órakor az őrtálló csendőrvigyázzba vágja magát. A széles fasorban megjelenik Mihály király. Fehér trikó, könnyű szürke felöltő, formás lakkcipőcske. Mellette a Miss, a nevelőnő aki a király anyja oldalán is ezt a tisztet töltötte be, amikor Elena hercegnasszony még gyermek volt. A kis király kerekese korcsolyán jön, csodálkozva szemléli a fényképészek néma csoportját, azután ránéz a nevelőnőre, leveti magáról a korcsolyát, nevet és közeledik a csoporthoz.

Az udvari személyzet kijelöli a fotografusok sorrendjét. Legelőt Bermann fotóriporter. A király leveti felöltőjét, odaadja egy szolgának és belenéz a készülékbe.

— Kissé vidámabban felség.

A király egészségesen nevet, arcán két bájos gödör.

— Alázattal kérem Felség, a mellet ki.

A király kifeszíti mellét és mosolyog. Kattog a gép és az első kép elkészült. Következik a második. Aztán a harmadik, a negyedik. A

Miss egy kis szünetet kér. A fotografusok karban köszönik meg:

— Sá tráitji Majestate.

A király katonásan szalutál. Leugrik az asztalról, lábára csatolja a korcsolyáját, aztán vágatva megindul a terrasz mentén. A Miss nem tudja beérni. A király mosolyogva nézi a hasztalan erőlködést aztán stoppol, hogy a nevelőnő utolérhesse. Lassu lépésben haladnak tovább.

Carmen Sylva szobájában

Zárt autóban Elena hercegnő érkezik.

Felmegyünk a lépcsőkön, hosszú folyosóra érkezünk, vastag szőnyegek fogják fel a lépések neszt. A falak telve képekkel, metszetekkel, fegyverekkel. A középkori német lovagok stílusa a Peles-kastély minden szögletében. Felérünk Mihály király lakosztályába és belépünk Carmen Sylva királyné egykori dolgozószobájába.

Idéhallik a Peles-patak duruzsolása és idelátszanak a hatalmas hegyek zöld fenyvei. A szobában pedig könyvek, könyvek és könyvek. Főként németek és angolok. De már nagyon sok románkönyv. És magyar könyveket is látni. Vajon ki olvasta őket?

„Ha tud, beszéljen kérem románul”

Ezt a szobát gyorsan átalakítják műteremmé. Az ajtóhoz közel egy asztal, a király felugrik reá, a Miss féltő tekintete aggodalommal követi minden mozdulatát. A király leveti kalocsniját és sárga félcipőben marad, fehér zokniban. Egész megjelenése egészséget és erőt sugárzó. Jókedvűen fogadja a második fényképész kérését, ki franciául szól hozzá. A király erre így szól:

— Ha tud, beszéljen kérem románul.

— Nagyon kérem, kegyeskedjék kissé jobbra fordulni — mondja a fotografus.

A király megadással enged. Ebben a pillanatban észreveszi, hogy

a fényképésznek csak egy tüveg van a szemtüvegében.

— Milyen mulatságos ez az ember!

— Megmozdult Felség — újra kell fényképezni.

A király a Missre néz, aki mosolyogva, az ujjával arra inti, hogy legyen komolyabb. A király visszanez a Missre, összeráncolja a szemöldökét és vidáman mutatja, hogy érti, neki most komoly arcot kell mutatnia. Tulságosan is jól sikerül a komolyság.

— Most egy kicsit vidámabban Felség.

Angyali türelemmel enged a király. Azután ismét szünet következik. A király megfogja a farkaskutya nyakörvét és átsétál vele a szomszédos szobába. Közben megint korcsolyáját keresi.

— Bob! gyere velem.

Megindul a versenyfutás, a korcsolyán vágatva száguld a kis király és nyomában a farkaskutya logó nyelvvel szalad. Aztán megcsendül a kastély harangja, itt az ebéd ideje. Pedig még három fotografus van hátra.

— Mit akarnak ezek az urak? Én már éhes vagyok — mondja a király.

— Még egy pillanatra, Felség.

— Én még játszani is szeretnék.

— Csak egy perc, Felség.

— Hát nem volt még elég?

— Azonnal készen vagyunk, Felség.

A király megadással felugrik az asztalra és egy konzervatív fotografus mögéje állítja a „fejtartót”, aminek segítségével a türelmetlen gyermekeket szokták fényképezni. A készülék nyilván kellemetlen.

— Fáj? — kérdezi a Miss.

— Egyáltalán nem.

Energikusan mosolyog, de nyilván szeretne már tulesni ezen az unalmas és hosszú ceremónián. Utoljára a hadsereg fényképésze következik. A király katonás pozíciót vesz fel.

Közben beborul az idő és a sinaiai nagyhegyek felől hatalmas fellegek vonulnak a királyi kastély felé. Megered az eső... A. D.

MAI PÉNZPIAC

Tegnapi szilárdulás a devizapiacra ma váratlanul erősödött. Bukarest, Temesvár árukereslettel szilárdított. 31.50-es kurzusnál megállapodott a piac. Dollár 163, font 795, ck 4.85.

Zürichi nyitás: Newyork 518.56, London 25.21¹/₄, Páris 20.33, Milano 28.25, Prága 15.39, Berlin 123.30, Bécs 73.06, Budapest 90.55, Belgrád 9.13, Bukarest 3.215.

100 lejért

adnak a bankok 3-175 svájci frankot, 0-6135 dollárt, 0-1258 fontot, 15.39 francia frankot, 11.11 lírát, 20.62 csehkoronát, 2.57 arany márkát, 4.34 osztrák shillinget, 3.51 magyar pengőt, 33.89 dinárt.

Megkezdik az alkoholfogyasztás teljes leépítését

Csütörtökön, augusztus 18-án Bukarestben megalakul a romániai szeszgyárosok kényszerszindikátusa. A szesziparra rendkívül nagy jelentőségű ez az esemény, mert a tultermelés és az illegális uton termelt és forgalombahozott ugynevezett fekete szesz árversenye folytán válságba jutott szeszipar ettől várja sorsának jobbrafordulását.

A fogyasztóközönséget is közelről érinti a szesziparban beálló eme változás, mert a kartell minden bizonyosan lényegesen felemeli az árakat.

A szindikátus működésének megkezdésével egyidejűleg életbelép az az új pénzügyminiszteri rendelet is, mely az alkoholfogyasztást korlátozza. A jövőben az italmérések 30 foknál erősebb pálinkát nem árulhatnak és még az erre a célra szolgáló szeszmenyiség termelését is lényegesen korlátozza a pénzügyminiszter.

Az új szeszszeszimmal megkezdte Brătianu Vintila az alkoholfogyasztás teljes leépítésére kidolgozott programjának végrehajtását. A pénzügyminiszter tizenkét év alatt teljesen le akarja építeni a szeszipart és ha sikerül e tervet megvalósítani, akkor tizenkét esztendő múlva „száraz ország” lesz Románia is. Addig azonban sok alkohol fog még lefolyni a garaton.

Sulyos vád egy kolozsvári ügyvéd ellen

(Cluj—Kolozsvár, aug. 17. A „Mai Világ” tudósítójától.) Sulyos természetű vádat emeltek C. László dr. kolozsvári ügyvéd ellen az ügyvédi kamaránál. A vád szerint egyik ügyfelének Virányi Emil karmesternek egy perből nyert pénzét elszámolás nélkül felvette. Ugyanakkor Virányi József a rendőrségen is feljelentette egykori ügyvédjét hűtlen kezelés címén. A feljelentés a következőket tartalmazza:

Virányi Emil már évek óta perli Breiner József kávést. A kereset 14 ezer lejről szól. Az elmúlt hónapban a járásbíró megítélte az összeget Virányi Emilnek. A tárgyaláson a karmestert a feljelentett ügyvéd képviselte. Virányi nemsokára megjelent az ügyvéd irodájában, hogy a pénz átvételét sürgesse. Kiderült azonban, hogy az ügyvéd a pénzt már átvette Breinertől és Virányinak egy elszámolást adott, melyben három ezer lej kivételével az egész nyert összeget ügyvédi költség címén számolta el.

Virányi József, aki amúgy is nehéz viszonyok között él, kétségbeesetten kérte az ügyvédet, de az ridegen elutasította. Ezek után a karmester más ügyvédhez fordult jogi képviselőért, egyben dr. Suciu kamarai dékánál megtette a feljelentést. Az ügyvédi kamara dékánja a feljelentést átvizsgálás véget ádatadta dr. Décsi Emil kamarai főtitkárnak.

A rendőrségi feljelentést szombaton tették meg Virányiék és az ügyben ma délelőttre dr. Ciurdariu, dr. Rozvan ügyvédekét valamint Breiner kávést megidézte Draghiciu rendőrigazgató.

Jogi körökben nagy feltűnést keltett a vád, melyet sokan alaptalanak tartanak, mások vitássá teszik, szabad-e az ügyvédnek költség címen a perelt összeg legnagyobb százalékát felszámítani.

A „Mai Világ” telefonszáma 6-30

Tömeges politikai letartóztatások várhatók Budapesten

Veér Imre terhelő vallomása a baloldali magyar politikusokra

(Budapest, augusztus 17. Saját tudósítónktól.) Az önként jelentkezett Veér Imre dr. a kihallgatások során teljesen megtört és fáradtságtól kimerülten mondotta el őszintén tevékenységét a külföldön. A vallomás során igen sok új név került a rendőrség tudomására, köztük baloldali politikusokról is kompromittáló adatok. A neveket nem hozták még forgalomba, mert az illetőket megfigyelés alatt tartják néhány napig és utána idézik be a rendőrségre. Számos feltűnést keltő letartóztatás várható.

A kormány előkészítő tárgyalásokat kezdett népkisebbségi politikusokkal

(Bucuresti. A „Mai Világ” állandó munkatársától.) Megírta a „Mai Világ”, hogy a sajtóban általánosan elterjedt hírekkel ellentétben a kormány nem tervezi külön népkisebbségi törvény megszavaztatását, amely felölelné a népkisebbségek nyelvi, közgazdasági, gazdasági és kulturális problémáinak elrendezését. Ilyen törvényt, amilyen Csehszlovákiában és Lengyelországban rendezte a kisebbségi kérdést, a liberális kormány annál a régi felfogásánál fogva nem kíván megszavaztatni, amely szerint az alkotmányban kimondott állampolgári egyenlőség elvével ellentétben állana külön népkisebbségi határozmányok törvénybe foglalása. A liberális párt reálpolitikai kérdésnek tekinti a kisebbségi problémát és így gyakorlatilag akként szeretné nyugvópontot juttatni, hogy

Általában a kormány, beavatottak szerint, ügyesen fel tudta használni azt a számára nézve nagyon kedvező körülményt, hogy a Vatikán a katolicizmus keleti terjeszkedése érdekében erősíteni kívánja a román katolikusokat és görög katolikusokat.

A kisebbségi kérdés szempontjából ennek a kívánságnak rendkívül nagy a jelentősége.

Ami a nyelvi problémákat illeti, a kormány máris dolgozik a közgazdasági törvény módosításán. Brătianu Ionel kijelentette, hogy a törvénynek a gyakorlatban be nem vált részeit módosítani fogják. A módosítások közt fog szerepelni a népkisebbségi nyelvek használatának szabályozásai is. A kormány nem kíván tovább akadályokat gördíteni az elé, hogy a népkisebbségi nyelvek szabad használatát tekintetében a mostani helyzet előnyösen megváltozzék. Hogy milyen mértékben, milyen százalékszámú városokban és milyen fórumok előtt lesz szabad kisebbségi nyelveket használni, csak az ősz elején fog eldőlni.

Általában a liberális kormány minden jel szerint komolyan meg fogja kísérelni, hogy a kisebbségi kérdés rendezése terén most már tegyen valamit. Erre úgy a belpolitikai, mint a külpolitikai helyzet mérlegelése indítja. A belpolitikai helyzet annyiban, hogy a kormány és a nemzeti parasztpárt éles ellentéte szükségessé teszi a kormány számára a mennél nagyobb tehermentesítést.

Ha a nemzeti parasztpárt és a kormánypárt között mégis megegyezés jönne létre, akkor a népkisebbségi kérdés kevésbé volna sürgős a kormány számára.

a főbb elvi kérdéseket az egyes szaktörvényekben rendezné el.

Elhatározott szándéka azonban a kormánynak, hogy az ősz folyamán megkezdje ezeknek a gyakorlati kérdéseknek törvényhozási rendezését. Megkezdik a rendezést az egyházi törvény megszavazásával. Ez a törvény, amelyet a kormány szigorúan titokban tart, elrendezi az egyes vallásfelekezetek és az állam viszonyát és rendelkezéseinek a katolikus egyházra vonatkozó része a már aláírt konkordátummal vág egybe.

A törvény szerint a bukaresti érsek fenhatóságot kap az erdélyi katolikus püspökségek fölött is, a kormány pedig nagy befolyást kap a megalakítandó patrimonium sanctum igazgatásába.

Külpolitikai okok között főként az a megfontolás szerepel, hogy a külföldi propaganda ellensúlyozására a kormány szükségesnek tartja most már reális kisebbségi engedmények megadásával javítani a diplomáciai atmoszférát, aminek a külföldi kölcsön atmoszférája tekintetében is kétségtelen a fontossága.

A Magyarországhoz való viszony javítása is élénken foglalkoztatja a vezető kormányköröket, mint amely közvetve befolyással van mindezekre a kérdéskomplexumokra is.

A népkisebbségi kérdések ilyen speciális intézkedésekkel való rendezése természetesen nem történhetik meg népkisebbségi politikusok megkérdezése nélkül, mert hiszen a kormány politikailag le akarja számítani a megadásra kerülő engedményeket.

A tárgyalások már meg is kezdődtek a kormány által megbízott miniszterek és egyes magyar vezető politikusok között s a kormány tájékoztató memorandumokat kért be tőlük a népkisebbségek konkrét, reálpolitikailag körülírt és minimálisnak nevezhető kívánságairól. A megkérdezettek nevei még nem közölhetők, de a közeljövőben mindenestre olyan politikai mozgólódaakat várnak a népkisebbségi politikában a mértékadó körök, amelyeket a kormányprogram megvalósítására kedvezőknek ítélnék.

A vasuti zsebtolvajok négy újabb áldozata

(Cluj—Kolozsvár, augusztus 17. Saját tud.) Az utóbbi időben feltűnő módon elszaporodtak a vasúti zsebmetszések és vonatfosztogatások. A legszemkápráztabb trükkökkel dolgozó vasúti zsebtolvajok Kolozsvár—Nagyvárad—Tövis és Predeal között dolgoznak és nincs az a nap, amelynek ne volnának meg a maguk áldozatai.

Igy esett áldozatául a vasúti zsebtolvajoknak Mann Jenő kolozsvári marhakereskedő, akinek Bánffyhyrad közelében felvágták nadrágja hátszöszébét és kilopták tizenhatezer lejt tartalmazó pénztárcáját.

Ugyancsak a tegnap tett feljelentést S. J. kolozsvári mérnök, akitől — miközben Bukarestbe utazott — Tövis közelében irattáskáját összes okmányaival együtt ellopták. Érdekes, hogy a mérnököt Kolozsvárra jövet is kifosztották, még pedig a pénztárcáját és bőröndjeit lopták el.

Krisán Mihály borsai gazdálkodó ugyancsak tegnap tett feljelentést, hogy 8000 lejt ellopták, míg Kiss Lajos marosvásárhelyi utazónak értékes mintakollekciója tűnt el a vonaton.

Le kell törni a piaci drágaságot

Cluj—Kolozsvár. (Saját tudósítónktól.) Gondos, takarékos beosztással élő gazdasszonyok sirva panaszkodnak:

— Lemondott a család a hústáplálkozásról. Kenyér, zöldség, gyümölcs volna a mi táplálékunk, — ha ki lehetne birni a rettenetes drágaságot.

Mutatják az asszonyok kis kosarakat, csak félig telt és máris 150 lejt költöttek el.

A piacon véges-végig, mint valami banküzetben vagy ékszerboltban, szabott ára van mindennek. A burgonya kilója 6 lej. Csodálkozás-tól elképedten kérdezzük:

— Hiszen tavaly ilyenkor 2—3 lej volt az ára?

Kellettlenül feleli a kereskedő: lesz még 7 lej is, 8 lej is. Az idén a szárazság elpusztította a Mezőség termését, de a vasúti szállítás is háromszoros lett azóta. A babfélék, hagymát azonban itt termelik, bősegesen termelt, mégis kétszeres az ára. A zöldbab kilója 15 lej, a tökfőzelék 6 lej, káposzta darabja 5 lejre szaporodott és a hagyma kilója is 6 lejre hizott.

A gyümölcs drágasága pedig valóban tűrhetetlen. Kolozsvár környékén a fagy, a szárazság ugyan tönkretett mindent, de a Szilágyságban, Tordamegyében bőseges a termés. Az alma kilója mégis 10—14 lej, körtéért 18—20 lejt és a fajgyümölcsért 32 lejt is elkérnek. Az őszibarackot szeptember nem is veheti, kilója 32—36 lej, a szőlő pedig 44—48 lej. A szilva, a prole-tárgyümölcs is büszke lehet, 8 lejre szökött fel kőnként, tavaly ezért az árért jó dinnyét lehetett már venni.

Az ám, a dinnye. A Széchenyitérén van vagy hatvan bódé, az egész város minden fűszerboltja és kofája telve van görög- és sárgadinnyével. A görögdinnye, az aradi és brailai parasztdinnye bizony silány valami, kilogrammja mégis 9—10 lej. Egy jókora dinnye bizony 30—35 lejbe kerül, a sárgadinnye is 15—20 lejes árban kel el.

A sok szomorúság után némi vigasz: a tojás olcsóbb lett, két lejért vesztegetik, de ha majd jönnek az exportőrök, ennek a kis olcsóságnak is befellegzik.

Tanítónők, leányiskolák figyelmébe!

Az összes kézimunka cikkeket véglegesen kiadusítottam, az árakat melyen leszállítottam. Ajánlatos, hogy vásárlásaikat már most eszközöljék. 30% os ármegtakarítás!

SIPOS, CLUJ
Calea Regele Ferdinand 5.

H I R E K

Csak egyszer

kell a zsebébe nyulnia egy kétejes pénzdarabért és megveheti vele naponta ezt a lapot, amelyet azért adunk ilyen olcsó áron, hogy mennél többen vehessék meg. A széles nagyközönségre építettük mi ennek a lapnak üzleti számításait, úgy akarunk megélni, hogy egészen jelentéktelen összeget kérjünk csak mindenkitől, de ezt azután megszolgáljuk becsülettel és hűséggel.

A „Mai Világ“ első számát nagy fellélegzéssel fogadták mindenütt, ahol várták a nyílt-szavu, bátor, hű és tárgyilagos információkat nyújtó olcsó újságot. Kérünk mindenkit, segítse elő ezt a mi ügyünket és ajánlja a „Mai Világ“-ot ismerősei és barátai figyelmébe.

2 lej

csak a „Mai Világ“ egy száma és ezek a kétejesek olyan ügyet szolgálnak, amely egy valamennyiünk életével: munkát, haladást, kultúrát, tisztességet magunk között.

.....

Lloyd George, az udvarias

A politikus sors egyforma mindenütt a világon. A tömeg szeszélyes és kiszámíthatatlan, hogy mikor emel fel és mikor csap földhöz valakit. Lloyd Georgernek különösen sok alkalma volt e szeszély hullámain ringani.

A volt miniszterelnöknek például a liberális párt ujravaló szervezkedése során egy rendkívül viharos gyűlésen kellett beszélnie: Walesben.

A hallgatók között igen sok nő volt, akik elégedetlenkedve, idegesen állandóan zavarták a különböző szónokokat. Ezek a suffragetteek öklükkel fenyegették a politikusokat, akik nem feltétlenül magasztalták a „gyöngébb nem“-et. Ugy sivalkodtak, akár a furdák.

Lloyd George beszédét is megzavarta egy hölgy. Fölállt a székről és dühöngve, magából kikelve ordította feléje:

— Ha ön volna a férjem, mérget adnék magának.

— Asszonyom — szólt Lloyd George rendkívül udvariasan — legyen meggyőződve, ha ön volna a feleségem, be is venném.

— A csehszlovák kormány ellen akció: indított lord Rothermere ellen. (Pozsony) A kormány nagyszabású akcióba kezdett lord Rothermere kampánya ellen. A határmenti megyékben népgyűléseket tartanak, amelyekben tiltakozó határozati javaslatokat fogadnak el a határok megváltoztatására irányuló akció ellen. Kassa és Pozsony vidékén Hodzsa miniszter kezdeményezésére máris több ilyen népgyűlést tartottak.

— Megérkeztek Kolozsvárra a Diesel-motorok generátorai. A mai nap folyamán Resicáról megérkeztek Kolozsvárra az új Diesel-motorok áramfejlesztő generátorai, amivel a motoroknak ugyszólván minden alkatrésze együtt van már. A Diesel-motorokkal három szerelő érkezett Gráczból, kik a városi villanyüzem munkásaival közösen napi 10 órán keresztül dolgoznak a motorok felállításán és felszerelésén. A szerelési munkálatok jelenlegi állása szerint az egyik Diesel motor október végén és a másik pedig november végén kerül üzembe.

— Aláírják ma a francia-német egyezményt. Párisból jelentik: A francia-német kereskedelmi tárgyalások döntő fázisba jutottak. Az egyezményt vagy aláírják ma, vagy pedig megszakítják a további tárgyalásokat.

— Még nem döntött a városi tanács a villanyórak ügyében. Tegnap délután Kolozsvár városi tanácsa ülést tartott, melynek tárgya a villanyórak javító állomásának és 965 villanyórának beszerzése volt. Mintegy 15 cég ajánlata érkezett be a városi tanácshoz ez ügyben, de a határozathozatalt, hogy melyik cég ajánlatát fogadják el, egy későbbi tanácsülésre halasztották.

Risztics hidegvére mentette meg az Europa utasait

(Dessau aug. 17.) A Junkers-gép utasa, Knickerbocker amerikai újságíró elmondja a kényszerű leszállás történetét. Már a tenger felett jártak, mikor Edzard átnyújtott neki egy cédulát, hogy motorhiba miatt vissza kell fordulni. Éjjel ismeretlen területen leszállani a legnagyobb veszélyt jelenti és Risztics hidegvére mentette

meg őket. A szabály szerint a leszállásnál ki kellett volna üríteni a két tonna benzint, ami ismeretlen terület felett nagy katasztrófát okozhatott volna. Így azonban kicsiny sérüléssel sikerült a leszállás, egy kerítést szakítottak le csupán.

Junkers tanár lemondott egyelőre az óceánrepülésről.

Krishnamurti a „Világtanító“ bejelentette világkörüli utját, hogy megtanítsa az embereket a boldogságra

Az ommeni csillagtáborban összegyűlt teozófusok elismerték a huszéves apostolt a Megváltó megtestesülésének

— A „Mai Világ“ eredeti tudósítása —

(Ommen. (Hollandia.) Csillagrendi tóba, 1927. augusztus 10.) A Keleti Csillagrend tagjainak delegátusai a világnak szinte minden államából összegyűltek évi kongresszusukra, élükön Annie Besant asszonnyal, a teozófusok elnökével és I. Krishnamurtival, a rend fejével. A táborban 3000 ember, fenyves közepén, sátrakban és izléses faházakban. Min-

den kubista stílusban, lapos fedél, fehérre festett falak, sárga ablakok. Személyzet nincs, mindenki maga szolgálja ki magát. A légkör valóban eszményi, egy boldogabb világra utal, mindenki boldog és elégedett. Esténként a tábor szélén nagy máglyát raknak, jávai zene kezd, aztán Annie Besant és Krishnamurti beszélnek.

Krishnamurtit Világtanítóvá deklarálják

Az első konferencia napon dr. Annie Besant nagyon komoly hangon szólt a tagokhoz. Azt mondta, hogy legnagyobb reményük beteljesült: a Világtanító Krishnamurti személyében eljött. Ez mindenki számára különös alkalom a haladásra, de nagy kötelességeket ró a rend tagjaira, mert az az előjog, melyet a Mesterrel való együttműködés nyújt, arra kötelezi őket, hogy magas színvonalon, nemes eszmék között éljenek és ragyogó példaként szolgáljanak a külső világnak.

A nagy Tanító jelenléte, a várakozás megvalósulása szükségessé tette a rend alapszabályainak módosítását. Rajagopal, a rend szervező titkára dolgozta ki az új alapszabályokat, melyek a következők:

Együvé vonni mindazokat, akik hiszik, hogy Ő itt van a világon.

Munkatársaiav szegődni az Ő ideáljainak megvalósítására.

A függelékben leírja Rajagopal titkár a rendnek és a rendfőnek J. Krishnamurtinak, (aki alig mult huszéves) történetét és hivatását a következő formában:

1925 dec. 28-án, a rend keletkezésének évfordulóján Adyárbán (India) történt először, hogy a Tanító megszólalt Krishnamurti ajakán. 1926 júliusában az ommeni Csillagtáborban ismét szólt a Tanító a tábor-tűz mellé gyűlt több ezer emberhez.

Ezelőtt két ízben szólt a Világtanító Krishnamurti által, de most Krishnamurti azt mondja:

„Az Imádott és én egyek vagyunk“.

— Eldölt a szegedi nőgyógyászati tanszék sorsa. Nagy harc előzte meg a szegedi klinika nőgyógyászati tanszékének betöltését. A harc most eldőlt azzal, hogy Veress Jánost nevezték ki, akit csak legutóbb habilitáltatott magántanárként Klebelsberg kultuszminiszter, hogy most rendes tanárrá léphessen elő.

— Kigyult egy enyedi autó Torda mellett. A kolozsvári csendőrségre jelentik, hogy Felvinc és Torda között az országuton kigyult Ács Ferenc enyedi lakos autója. Az autó fellobbant, a benne ülők azonban csak könnyebben sebesültek meg.

— Egy évvel meghosszabbították a bádógos, kárpitos és cukorgyári munkások kollektív szerződését. A bádógos, kárpitos és cukorgyári munkások kollektív szerződése szeptember elsejére lejárnak. Miután a szerződéseket sem a munkáltatók, sem pedig a munkások nem mondták fel, így azok 1928 szeptember elsejéig érvényben maradnak.

Elhalasztották a kolozsvári Uránia bezárását. A nagy átalakítások előtt álló Uránia mozgó csak néhány nap múlva zárják be. A Select a Vörös egér után nagy Cecil B. de Mille-filmet hoz, a főszerepekben Várkonyi Mihály, Raymond Griffith és Leatrice Jog.

— Betiltották a vásárhelyi polgári fiúiskolát. Lapzártakor telefonon jelenti vásárhelyi tudósítónk, hogy Marosvásárhely legrégebbi iskoláját, a polgári fiúiskolát miniszteri rendeletre bezárták.

— A tüzes szőke, aki gyorsan robban. Egy érdekes bírósági tárgyalásról számolnak be a berlini lapok. Még kilencszázhuszonöt tavaszán fiatal hölgy ült a berlini földalatti villamoson. Kicsi, arcbahuzott kalapot viselt. Egyszerre dördült és robbant. Hol, hol? Az utasok riadtan meredtek Önagyságára, akinek a kalapja, a haja lobogva égett. Anélkül, hogy bármilyen gyújtóanyag ért volna hozzá, a frizurája, a repkedő szőke fürtök lángoltak, mint nyáron a kiszáradt szalma. A különös tűzijáték rejtélye most a törvényszéken végre megoldódott. A fiatal asszony a haját szőkitette egy fodrásznál hidrogen-peroxiddal s mint minden nő, akinek semmi dolga sincs, nem ért rá megvárni, míg a tizianhajlamu Figaro az aranyzőke-séget vízzel leöblíti, hanem fejébe nyomta a kalapot és beült az Untergrundba. A fejbőr melege s a szűk kalap robbanásig hevítették a hidrogenperoxidot s a hamisszőke tüzet fogott, hamarabb, mint a legizőbb feketék. Két évig tartott a kártérítési pör, melyet a fodrász előbb elvesztett, majd megnyert, mert a bíróság leszögezte a felbecsülhetetlen jelentőségű határozatot, hogy ha egy asszony már á-t mond, legyen türelme a folytatást is bevárni és ne szaladjon el a b elől.

— Indig Alfréd hangversenye. A világvárosok hangverseny repertoárjának népszerű művésze, Indig Alfréd a jövő héten, csütörtökön tartja Kolozsváron a kath. gimnázium dísztermében hangversenyét. Jegyek Lepage könyvkereskedésében.

— A sörgyárosok kartelltárgyalása. Évek óta nagy harc folyik a sörgyárak között. Ma délelőtt a kolozsvári Czell-gyár, a tordai Mendell-gyár, a brassói és a szebeni Czell Károly-csoport, a Bürger-féle vásárhelyi és a nagyvárad Dréher-Haggenmacher-csoport sörgyár vezetői a Gyáriparosok Országos Szövetségének kolozsvári irodájában gyűltek össze a kartell megvitására és a békés üzleti összeköttetések megtárgyalására.

— Letartóztatták Luther Árpád erdőmérnököt gyilkosság gyanúja miatt. Sopronból jelentik: Tíz napi nyomozás után a csendőrség letartóztatta Luther Árpád erdőmérnököt, akit azzal gyanúsítanak, hogy ő ölte meg orvul Szókay István főszolgabíró.

— Egész éjjel égett Margitta. A VIII. csendőrbírókolozsvári parancsnokságához az éjjel telefonjelentés érkezett, hogy Margitta községben tűz pusztít. A tűz tomboló szélben ütött ki és pillanatok alatt több ház állott lángban. A szélben emberfeletti feladat volt az oltás, melyet a margittai és a környékbeli falvak önkéntes tűzoltósága végzett. Félő volt, hogy az egész falu leég. Végre reggel öt órakor záporosó váltotta fel a szélvihar, mire a tűz szűnni kezdett és hat óra tájban teljesen megszűnt. Öt ház lakatlanná vált és Matei István cipész háza porráégett.

— Munkás műkedvelő előadás. A kolozsvári munkásműkedvelők augusztus 20-án műsoros nyári táncmulatságot rendeznek a monostortúzi Zajzonvendéglő helyiségeiben. A nívós és szellemesen összeállított rövid műsort az Építőmunkás-Dalárda nyitja meg, Delly-Szabó Géza kar-nagy vezetése mellett. A műkedvelők legjobbjai egy rövid szellemes egyfelvonásos bohózatot adnak majd elő, Földessy Ilus, Fülöp Gyula verseket szavalnak, Borza Endre műdalokat ad elő, közben pedig az Építőmunkás-Dalkar énekkartól eddig még nem hallott népdalokat fog énekelni. A műsorszámokat Tóthfalusi Lajos konferansza fogja bevezetni.

• Nyolc órán át állandóan nevettek az Opera-Mozgóban, a tegnapi három előadáson. Annyi mulatságos, vidám, szellemes ötlet van a két nagy amerikai komédiában. A „Régi nemesek“ és az „Asszonyok kedvence“ csupa derű és ezért csütörtökig még műsoron tartja őket az Opera-mozgó, hogy minden kolozsvári élvezhesse őket.

— Sulyos autószerencsétlenség Budapest mellett. A devcséri országuton sulyos autószerencsétlenség érte báró Berg Tibort és feleségét, gróf Nákó Bertát. Egy ki nem világított földrakon felborult az autó és különösen a báróné sebesült meg sulyosan, koponyatörést szenvedett, állapota életveszélyes.

— Életunt 70 éves asszony. Középlak községben Giurgiu Julia 70 éves öregasszony felakasztotta magát. Tettének oka életuntság.

FOGADJUNK...



— Fogadjunk, el sem hiszi, ha mondom, hogy végül mindenki elpusztul ezen a földön és csak Sacco és Vanzetti marad életben...

— No, ne tessék engem is megijeszteni...

— Pedig, Pancser ur, ha még két héttel kitöljük a kivégzést, a delutáni feketéhez Ön is kaphat egy bombát...

— De kérem... hát mi itt a megoldás...

— A kegyelem, Pancser ur, a gyors kegyelem, ami e két sokat szenvedett embernek amúgy sem sokat jelent már...

— Nem térnék át kevésbé szomorú témára...

— No, de fogadjunk, el sem hiszi, ha mondom, hogy közgazdasági életünk négy vezetőjére bejelentkezett az oceáni repülés megkísérlése...

— Hát értenek a repüléshez...

— Amennyit a közgazdasághoz.

— Ez igaz.

— Ebben maradunk, Pancser ur.

RADIO MŰSOR

Augusztus 17.

(Középeurópai idő.)

20 óra: Frankfurt a/M. Melódra est. Hamburg: Nebántsvirág operett. Leipzig: Enehangverseny. München: Népszerű hangverseny. Róma: Szimfonikus hangverseny. Stuttgart: Hangverseny.

20:30 óra: Budapest: Műsoros est. Bern: Kamarazene. Königsberg: Operettelőadás. Róma: Friss hírek. Varsó: Hangverseny. Zürich: Operaelőadás.

22 óra: Budapest: Hírek, cigányzene. Bern: Zenekari hangverseny.

22:30 óra: Berlin: Dalestély. Varsó: Jegybank. Zürich: Zenekari hangverseny.

23 óra: Milano: Jazzband.

16 óra: Budapest: Kabók Győző verseket szaval. Bern (411) Zenekari hangverseny. München: Rosenberger-kvartett hangversenye.

17 óra: Bern: Zenekari hangverseny.

17:30 óra: Köln: Zenekari hangverseny.

19 óra: Budapest: Szimfonikus zenekari hangverseny.

SOLE S. ÉS FIA

első erdélyi ruganyta belpérgző gyára és vasműintézte

Cluj-Kolozsvár, Strada N. Iorga 2.

Kiadó
üzlethelyiség

Kolozsvár legforgalmasabb helyén üzlethelyiség, raktárral előnyös bér mellett azonnalra is kiadó.
Cím: a kiadóban.

PALAIS de DANSE

Cluj, Strada Iuliu Maniu Nr. 2

Világvárosi műsor!

Előadás 11 órakor veszi kezdetét.

Radics is bejelentette, hogy küszöbön áll
Jugoszlávia és Bulgária egyesülése

(Szabadka, augusztus 17.) A tegnapi ünnepen Radics István Ludaspusztán és Szabadkán mondott beszédet, amelynek feltűnésteltető részlete a következő:

— A bolgár király és a jugoszláv király találkozása nem a két

ország közti közeledést célozza. Itten a két ország egyesülésének küszöbönálló történelmi eseménye került döntő megbeszélés alá. Ez az esemény sokkal közelebb van, mint azt kívülálló képzelik.

Mít fog mondani a vád, a védelem és a városi tanács Kolozsvár 20 millió dolláros kölcsönének temetésén, a Schultze-ügy főtárgyalásán

(Cluj—Kolozsvár, augusztus 17.) Kolozsvár szétfoszlott huszmillió dolláros kölcsönállománának két szerény, de széllel bélelt képviselője, Schultze és Missnajevszky elfogatásuk óta szinte versenyt betegeskednek egymással. Az ügyészség minden hónapban felváltva kapta meg hol egyiküktől, hol másiktól a kórházba, vagy szanatóriumba való utalást célzó kérést. Kettőjük közül ugylátszik Schultze birta kevésbé a fogház levegőjét, kinek állapota néhány nappal ezelőtt annyira válságossá fordult, hogy az ügyészség sürgősen intézkedett, hogy a klinikára szállítsák. A klinika azonban tekintettel, hogy Schultzet ott is fegyveres őr őrizné, vonakodott felvenni a szélhámot, aki teljesen bennán, 39 fokos lázban fekszik celájában. Dr. Giurgiu János védő ezután dr. Kautz József kolozsvári német konzulhoz fordult, kinek látogatását a főügyész megengedte. Valószínű, hogy a német konzulátus segítségével Schultze valamelyik szanatóriumban várja be a közelgő főtárgyalást, melyet augusztus 26-ra tűztek ki. A védők gyorsírók alkalmazását kérték.

Az ügy pikantériájához tartozik, hogy a tárgyalás idején most újra ugyanaz a városi tanács van hivatalban, mely a tárgyalásokat megkezdte a két

német ügynökkel. Ebben a tanácsban — ez az igazság — dr. Kertész Jenővel az élén, nagyon kicsi kisebbség „mondta meg”, hogy ez a Missnajevszky gyanus a nagy dollárjaival. Emlegetett ugyan valami angol bankot, de az állandó bizottság kis számu gyanakvóit ez nem győzte meg. Diplomáciai igazolást követeltek, ami ellen, érthetetlenül maga Osvada polgármester kelt ki. Anynyit azonban megtettek, hogy egy táviratot küldtek az emlegetett banknak. A távirat azzal jött vissza, hogy a címzett ismeretlen. Ezek után sem gyanakodott az állandó bizottság, de már furcsállotta, hogy Osvada polgármester diplomáciai igazolás nélkül a távirat ellenére, tovább tárgyalta a két bankárral.

A védelem a tárgyaláson így vigan balanszírozhat kompromittált nevek és cselekedetek segítségével. Schultze azt állítja, hogy már le is mondott a kölcsönkövetítés tervéről, mert látta, hogy a városi tanács bizalmatlan, de Osvada polgármester tavaly júliusban táviratozott érte, hogy „minden rendben van, jöhetnek”. Kijelentése szerint tehát őt begratták az egész ügybe. Szegény Schultze!

A tárgyalás tehát sok érdekes pikantériát ígér.

Számüzték a mozgókból
a kisebbségi népeletről, az osztrák-magyar hadsereg és a nemesség multjából merített filmeket

(Cluj—Kolozsvár, augusztus 17. Saját tud.) Kellemetlen meglepetés érte a héten az erdélyi moztulajdonosokat. Értesítést kaptak a helyi szigurancaiktól, hogy mostantól kezdve a sziguranca három delegátusából álló bizottság cenzurálni fogja a filmeket. Az értesítés bukaresti rendeletre hivatkozott, amely szerint ezután tilos a mozgókban bizonyos filmek vetítése. Tilos bemutatni olyan filmeket, amelyeken a régi osztrák-magyar hadsereg egyenruhái, illetve régi nemesi ruhák szerepelnek vagy amelyek a kisebbségi népek folklójából vannak merítve, továbbá amelyek a lakosság nyugalmát zavarhatják.

A rendelet nagy riadalmat okozott a mozgótulajdonosok között. Tudva, levőleg egész légiója van azoknak a filmeknek, amelyekben osztrák-magyar hadsereg egyenruhái viselik a mozihősök. Német, osztrák, de amerikai filmek is nagy kedvvel merítik témájukat a régi katonaletről és a mult év folyamán sokszáz olyan filmet játszottak világszerte, amelyeken ezek az uniformisok játszottak a főszerepeket. A filmkölcsönzők fix összegben megvették külföldön ezeket a filmeket, eladták az összes mozgókban, amelyek kitérték azokat a műsorra s most nincs jogukban lejá-

szani azokban a városokban, ahol a rendelet kiadása napjáig még nem kerültek lejátszásra.

Még sérelmesebbnek tartják azonban a helyi cenzurák létesítését. A színházi törvény szerint egyetlen cenzura van: a bukaresti szépművészeti minisztérium mellett működő központi cenzurabizottság, amelyben a minisztériumok delegátusai, írók és művészek s a filmházak képviselői foglalnak helyet. Ez a központi bizottság vizsgálja felül az összes filmeket és semmiféle más hivatalnak az országban nincs jogában revideálnia ennek a magas, három felebbezési instanciával működő fórumnak a működését. Ha most még egyszer, még pedig a helyi sziguranca delegátusai cenzurálni fogják a filmeket, akkor nincs kizárva, hogy az egyik városban engedélyezik azt a filmet, amelyet a másikban eltiltanak, teljesen a sziguranca helyi delegátusának ízlése és tetszése szerint. Ezzel a filmkereskedelem rendje teljesen felborulhat.

A kolozsvári mozgósínházak részéről Eschenazy igazgató memorandumot intézett a Filmházak Szövetségéhez, kérve, hogy interveniáljanak az illetékes helyeken a sérelmes intézkedések visszavonása érdekében.

SPORTVILÁG

A Fulgerul kilépett az FSSR-ből

Slatineanu kapitánynak, aki azelőtt Kisevben fejtett ki tevékeny működést a jól futballozó katonáknak odaberukoltatása körül, azután pedig ezredével Bukarestbe került, ahol az FSSR egyik legélesebb ellenzékét képezte volt — nyíltan az FSSR ellen tört lándzsát. Bukaresti tudósítónk jelenti, hogy a Fulgerul kilépett az FSSR-ből, tiltakozásul kéthónapos felfüggesztése ellen, amelyet igazolatlan játékosok folytonos szerepeltetése miatt róttak le. Nem hisszük, hogy a Fulgerul kilépése tulságosan megrendítené az FSSR-t, csak sajnáljuk, hogy ez nem következett be sokkal előbb, mert akkor nem történtek volna meg azok a különös intézkedések sem, amelyek a Kinizsi—Ferencváros meccset tönkretették, az első román-magyar válogatott mérkőzést pedig megakadályozták. A Fulgerulhoz besorozandó katonák ezután nagyon szűk körben fogják tudásukat kifejteni, mert ezekután sem belföldi, sem külföldi csapatnál nem fognak mérkőzhetni.

Elhalasztották az atlétikai bajnokságokat. Romániai ezévi atlétikai bajnokságait az eredetileg kitűzött szeptember 17—18-ról szeptember 25-re halasztották. Nem tudjuk, mi a halasztás oka, de félt, hogy a túlkésői terminus az eredmények rovására lesz, különösen ha beáll az őszi esős időszak. Pedig kár a várható eredmények relatív jóságát ilyen külső körülményekkel esetleg tönkretenni.

Augusztus 30-án lesz a bírák közgyűlése. Az AAFAR, az országos bírótestület augusztus 21-ére Aradra összehívott közgyűlését augusztus 30-ára halasztották el. A közgyűlésen a kolozsvári bírák részéről valószínűleg Koncz Rudolf, Ciurel Ilie, Nagy Lajos, Seiceanu Gergely, Jakobi Ernő és Giurgiu Ghița vesznek részt.

A Juventus szeptemberi programja igen változatosnak ígérkezik. Szeptember 4-én valószínűleg a Moravska Slaviával, a kitűnő brünni csapattal játszik a bukaresti együttes, szeptember 18-án pedig a Kínizsivel.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. — Allástkeresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Többéves gyakorlattal rendelkező fatisztviselő, aki nagy üzemekben vezető állásban volt alkalmazva, román, magyar, német perfect nyelvudással, szerény igényekkel alkalmazást keres. Cím a kiadóban.

Raktári gyakornokot felveszünk. László Bergner, Str. Regina Maria 18.

2-3 intelligens fiatalember teljes ellátást kaphat. Cím: Arner, str. Casianu (Győrfalvi-ut) 16.

Kerlész, elsőrangú munkaerő, vidékre is elmegy. Kiténő referenciákkal rendelkezik. Cím: Alkony-u. 11. szám.

Elsőhelyű betáblázásra 20%-os pénzt keresek. Cím a kiadóban.

A város legszebb helyén fekvő ház hely minden elfogadható áron eladó. Értekezni a kiadóban.

Társulnék 500.000 lej tőkével vállalkozni. Leveleket „Rentabilis” jelígre a kiadóba kérek.

Egy jókarban levő kerékpárt megvételre keres Jeremiás, Cultura-nyomda.

A Révai Lexikon eddig kiadott kötetit megvételre keresem. Leveleket „Tanár” jelígre a kiadóba kérek.

Gyermekkocsit, gummikereket, megvételre keres Reschner, Calea Casianu 50.

Tisztviselőnek különbejáratu bútorozott szobát keres. Leveleket „Központ” jelígre a kiadóba.

Özvegy uriaszonynál központba, fiatal urileány teljes ellátást vagy csak lakást kaphat. Cím megtudható a kiadóhivatalba Zsigmondnál.

Különbejáratu szoba kiadó Calea Victoriei 93 szám alatt Molnár Sándornál.